ՀՀ կառավարության պարտքը

2023 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

ԱՄՍԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Տեղեկագիրը թարմացվել է 18.01.2024թ. դրությամբ

Սույն տեղեկագրի հրապարակման նպատակն է ապահովել կառավարության պարտքի գծով թափանցիկությունը, հաշվետվողականությունը, կանխատեսելիությունը և հրապարակայնությունը ու սպառողների լայն շրջանակներին տեղեկացնել կառավարության պարտքի գծով կատարված գործառնությունների և վերջին զարգացումների վերաբերյալ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

- Պետական պարտքը
- Կարևոր իրադարձությունները
- Պետական բյուջեի պակասուրդի ֆինանսավորումը փոխառու միջոցների հաշվին
- Կառավարության պարտքի սպասարկումը (տոկոսավճարներ)
- Կառավարության պարտքը բնութագրող ցուցանիշները և 2023 - 2025 թթ. ուղենիշները
- Կառավարության պարտքի մարման և սպասարկման ժամանակացույցը
- Կառավարության պարտքի կառուցվածքը
- Պետական գանձապետական պարտատոմսերը
- Գանձապետական պահառու
- Կառավարության արտաքին վարկերը և փոխառությունները
- Արտարժութային պետական պարտատոմսերը
- Կառավարության երաշխիքները
- Ամփոփ տարեկան ցուցանիշները և գործակիցները
- Սահմանումները և մեթոդաբանությունը

Պետական պարտքը (1)

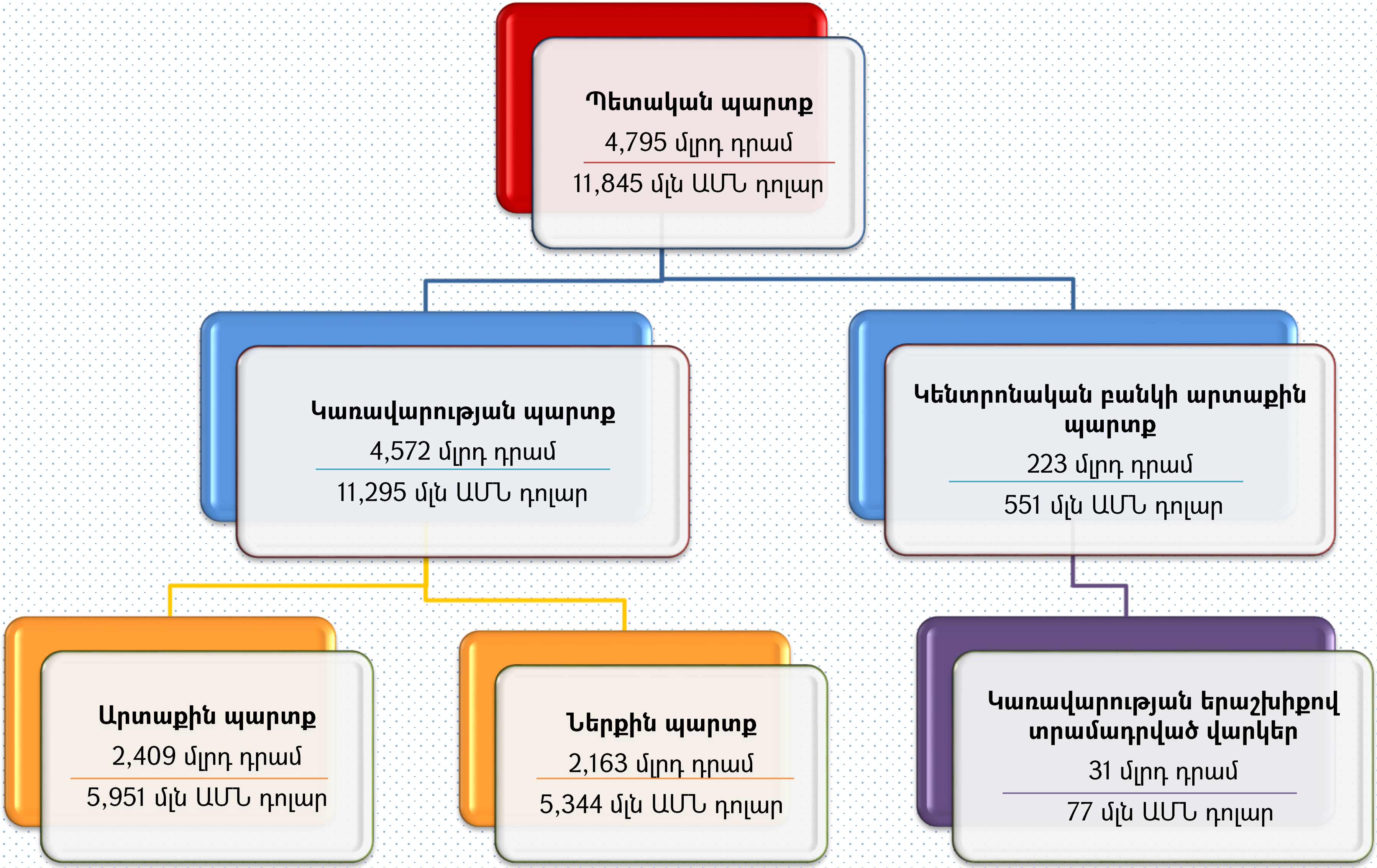

Պետական պարտքը (2)

մլրդ դրամ	31.12.2022	31.12.2023	Փոփոխություն	
			մլրդ դրամ	%
ՀՀ պետական պարտք	***4,186.7***	***4,794.9***	***608.2***	***14.5***
ՀՀ կառավարության պարտք	**3,969.7**	**4,571.9**	***602.3***	***15.2***
արտաքին պարտք	***2,319.7***	***2,408.8***	***89.1***	***3.8***
արտաքին վարկեր և փոխառություններ	1,772.6	1,836.1	*63.6*	*3.6*
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	44.0	146.0	*102.0*	*231.9*
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժութային պետական պարտատոմսեր	500.2	423.7	*(76.6)*	*(15.3)*
արտաքին երաշխիքներ	2.9	3.0	*0.1*	*2.5*
ներքին պարտք	***1,650.0***	*2,163.2*	*513.2*	*31.1*
ներքին վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	-
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	1,452.3	1,946.9	*494.6*	*34.1*
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժութային պետական պարտատոմսեր	188.5	209.1	*20.6*	*10.9*
ներքին երաշխիքներ	9.2	7.2	*(2.0)*	*(21.7)*
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք	**217.0**	**223.0**	***6.0***	***2.8***
ՀՀ կառավարության երաշխիքով տրամադրված վարկեր	34.3	31.3	*(3.0)*	*(8.7)*

մլն ԱՄՆ դոլար	31.12.2022	31.12.2023	Փոփոխություն	
			մլն ԱՄՆ դոլար	%
ՀՀ պետական պարտք	***10,637.7***	***11,845.4***	***1,207.7***	***11.4***
ՀՀ կառավարության պարտք	**10,086.4**	**11,294.6**	***1,208.3***	***12.0***
արտաքին պարտք	***5,894.1***	*5,950.7*	*56.6*	*1.0*
արտաքին վարկեր և փոխառություններ	4,503.9	4,536.0	*32.2*	*0.7*
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	111.8	360.6	*248.8*	*222.7*
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժութային պետական պարտատոմսեր	1,271.0	1,046.6	*(224.4)*	*(17.7)*
արտաքին երաշխիքներ	7.5	7.4	*(0.0)*	*(0.3)*
ներքին պարտք	***4,192.3***	***5,343.9***	***1,151.6***	***27.5***
ներքին վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	-
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	3,690.0	4,809.6	*1,119.7*	*30.3*
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժութային պետական պարտատոմսեր	479.0	516.5	*37.5*	*7.8*
ներքին երաշխիքներ	23.3	17.7	*(5.6)*	*(23.8)*
ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք	**551.3**	**550.8**	***(0.5)***	***(0.1)***
ՀՀ կառավարության երաշխիքով տրամադրված վարկեր	87.1	77.3	*(9.8)*	*(11.3)*

Կարևոր իրադարձությունները

1. *04.04.2023թ. ՀՀ կառավարության ու Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկի միջև ստորագրվել է նոր վարկային համաձայնագիր՝ «Կանաչ, դիմակայուն և ներառական զարգացման քաղաքականության վարկ»*

- *Վարկի գումարը՝ 92.3 մլն Եվրո*
- *Մայր գումարի մարման ժամկետ՝ 25 տարի,*
- *Արտոնյալ ժամկետ՝ 15 տարի,*
- *Վարկի տոկոսադրույքը՝ լողացող (ֆիքսված դրույքաչափ + փոփոխական մարժա):*

2. *2025թ. մարվող 500.0 մլն ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով արտարժութային պարտատոմսերից 02.10.2023թ հետգնվել է 186.834 մլն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ծավալ:*

3. *23.10.2023թ. ՀՀ կառավարության ու Վերակառուցման և ՕՊԵԿ-ի Միջազգային Զարգացման Հիմնադրամի միջև ստորագրվել է նոր վարկային համաձայնագիր՝ «Կանաչ, դիմակայուն և ներառական զարգացման ծրագիր»*

- *Վարկի գումարը՝ 50.0 մլն Եվրո,*
- *Մայր գումարի մարման ժամկետ՝ 20 տարի,*
- *Արտոնյալ ժամկետ՝ 5 տարի,*
- *Վարկի տոկոսադրույքը՝ լողացող (Euribor+ 1.61%):*

4. *27.11.2023թ. ՀՀ կառավարության ու Ասիական Զարգացման Բանկի միջև ստորագրվել է նոր վարկային համաձայնագիր՝ «Սեյսմիկ անվտանգության բարելավման ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորում»*

- *Վարկի գումարը՝ 66.1 մլն Եվրո,*
- *Մայր գումարի մարման ժամկետ՝ 22 տարի,*
- *Արտոնյալ ժամկետ՝ 15 տարի,*
- *Վարկի տոկոսադրույքը՝ լողացող (6-ամսյա Euribor + 0.8):*

5. *27.11.2023թ. ՀՀ կառավարության ու Ասիական Զարգացման Բանկի միջև ստորագրվել է նոր վարկային համաձայնագիր՝ «Երևանի քաղաքային զարգացման ներդրումային ծրագիր»*

- *Վարկի գումարը՝ 60.090 մլն Եվրո,*
- *Մայր գումարի մարման ժամկետ՝ 27 տարի,*
- *Արտոնյալ ժամկետ՝ 10 տարի,*
- *Վարկի տոկոսադրույքը՝ լողացող (6-ամսյա Euribor + 0.8):*

6. *29.11.2023թ. ՀՀ կառավարության ու Եվրոպական Ներդրումային Բանկի միջև ստորագրվել է նոր վարկային համաձայնագիր՝ «Երևանի էներգաարդյունավետության ծրագիր, երկրորդ փուլ»*

- *Վարկի գումարը՝ 25.0 մլն Եվրո,*
- *Մայր գումարի մարման ժամկետ՝ մինչև 22 տարի,*
- *Արտոնյալ ժամկետ՝ մինչև 5 տարի,*
- *Վարկի տոկոսադրույքը՝ կարող է լինել լողացող կամ ֆիքսված, ամրագրվելու է առանձին յուրաքանչյուր մասնաբաժնի համար:*

7. *ՀՀ կառավարության 2023 թվականի դեկտեմբերի 28-ի N 2326-Ն որոշման համաձայն ֆինանսական կազմակերպությունների դրամական պահանջների (գույքային իրավունքների) զիջման դիմաց թողարկվել և 29.12.2023թ. տեղաբաշխվել են 206,357,605,000.00 դրամ անվանական արժեքով պետական գանձապետական պարտատոմսեր:*

Պետական բյուջեի պակասուրդի ֆինանսավորումը փոխառու միջոցների հաշվին

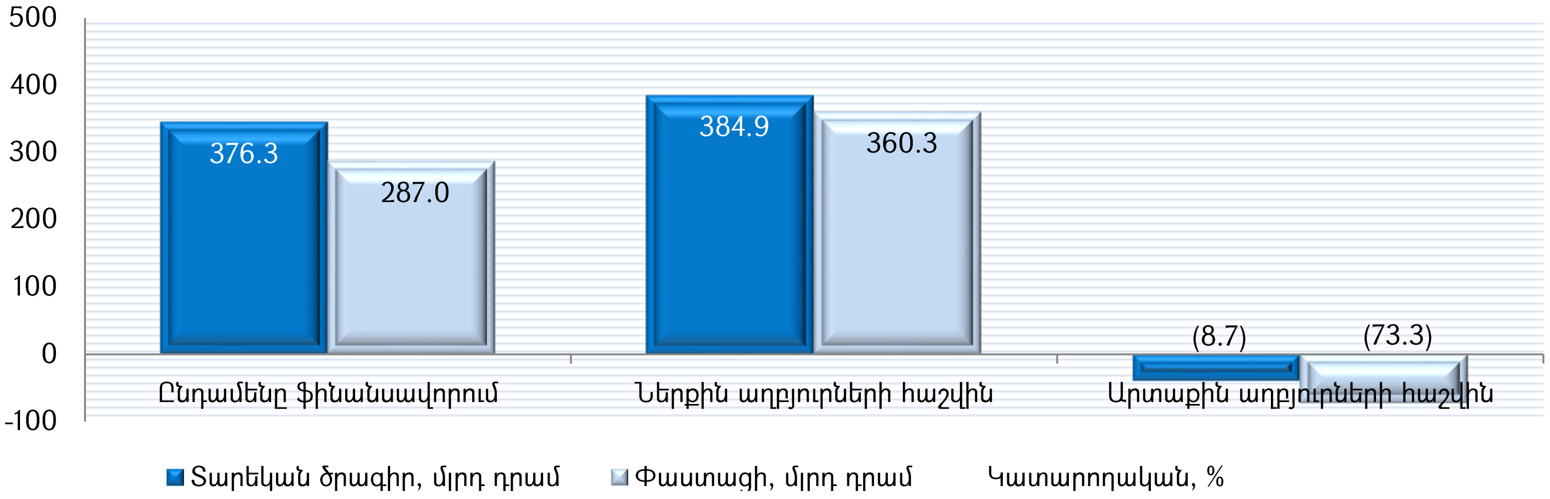

մլրդ դրամ	01.01.2023-31.12.2023	%
Ընդամենը ֆինանսավորումը փոխառու զուտ միջոցների հաշվին	***287.0***	***100.0***
ներքին աղբյուրներից	**360.3**	**125.5**
պետական գանձապետական պարտատոմսերի տեղաբաշխումից զուտ մուտք	*360.3*	
տեղաբաշխումից մուտք	584.1	
մարում / հետգնում	(223.8)	
արտաքին աղբյուրներից	**(73.3)**	**(25.5)**
վարկերի և փոխառությունների գծով զուտ մուտք	*0.1*	
վարկերի և փոխառությունների ստացում	124.6	
նպատակային վարկեր	62.6	
բյուջետային աջակցության վարկեր	62.0	
վարկերի և փոխառությունների մարում	(124.5)	
արտարժութային պետական պարտատոմսերի տեղաբաշխումից զուտ մուտք	*(73.4)*	
տեղաբաշխումից մուտք	-	
մարում / հետգնում	*(73.4)*	

Կառավարության պարտքի սպասարկումը (տոկոսավճարներ)

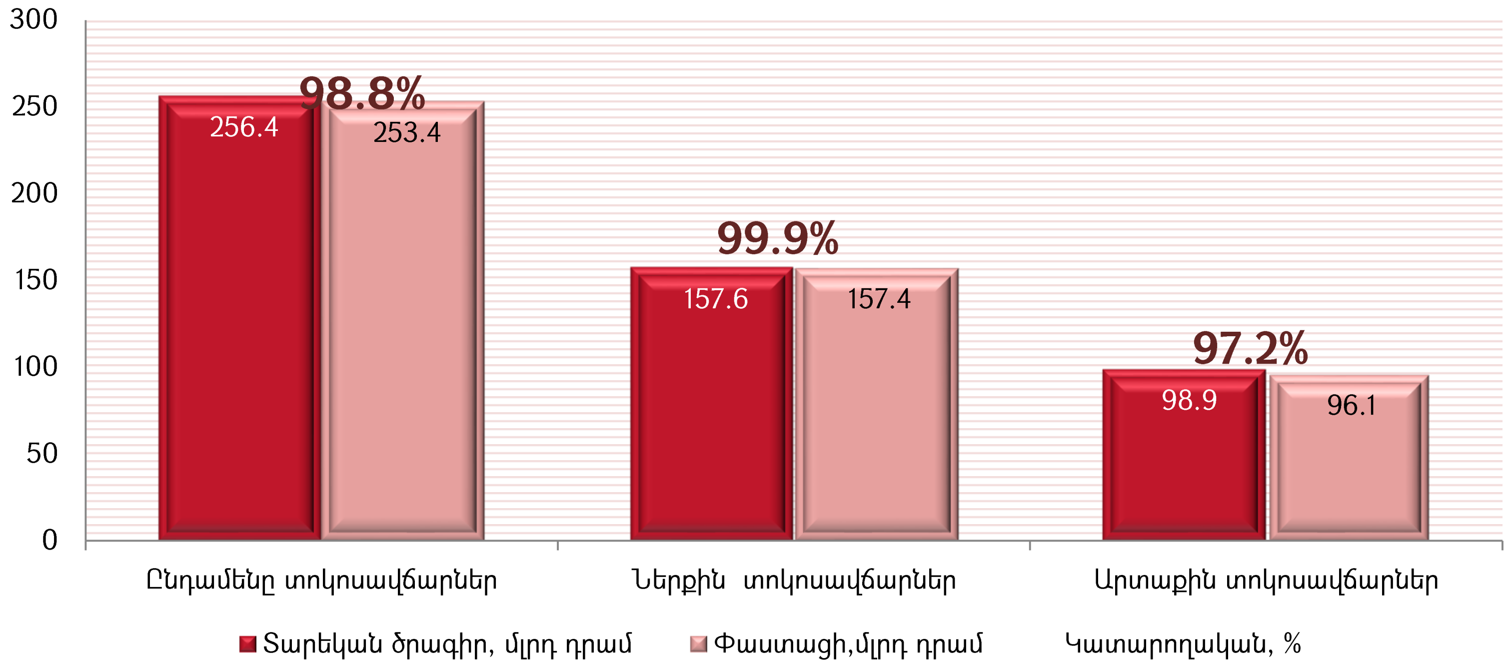

մլրդ դրամ	01.01.2023-31.12.2023	%
Ընդամենը տոկոսավճարներ	**253.4**	**100.0**
ներքին փոկոսավճարներ	*157.4*	*62.1*
պետական գանձապետական պարտատոմսերի գծով	*157.4*	*62.1*
արփաքին փոկոսավճարներ	*96.1*	*37.9*
արտաքին աղբյուրներից ստացված վարկերի գծով	62.3	24.6
արտարժույթով պետական պարտատոմսերի գծով	33.8	13.3

Կառավարության պարտքը բնութագրող ցուցանիշները և 2023-2025 թթ. ուղենիշները

	Ուղենիշ	31.12.2022թ. Փաստացի	31.12.2023թ. Փաստացի
Միջին կշռված տոկոսադրույք, %		6.3	7.0
Վերաֆինանսավորման ռիսկ			
Մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետ, տարի	7 - 10	7.7	7.4
Առաջիկա երեք տարիների ընթացքում մարման ենթակա պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առավելագույնը 35%	28.8	28.6
Առաջիկա 365 օրվա ընթացքում մարման ենթակա պարտքի տեսակարար կշիռ, %		8.0	9.1
Առաջիկա տարվա ընթացքում մարվող պետական գանձապետական պարտատոմսերի (ՊԳՊ) կշիռը ՊԳՊ-երի ծավալի մեջ (տարեվերջին), %	առավելագույնը 20%	12.9	11.8
Տոկոսադրույքի ռիսկ			
Ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 80%	83.5	84.1
Մինչև տոկոսադրույքի վերաֆիքսումը մնացած միջին ժամկետ, տարի		6.6	6.4
Առաջիկա 365 օրվա ընթացքում վերաֆիքսվող պարտքի տեսակարար կշիռ, %		23.3	21.6
Փոխարժեքի ռիսկ			
Ներքին պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 40%	41.6	47.3
ՀՀ դրամով ներգրավված պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 40%	37.9	45.9

Կառավարության պարտքի մարման և սպասարկման ընդհանրացված ժամանակացույցը

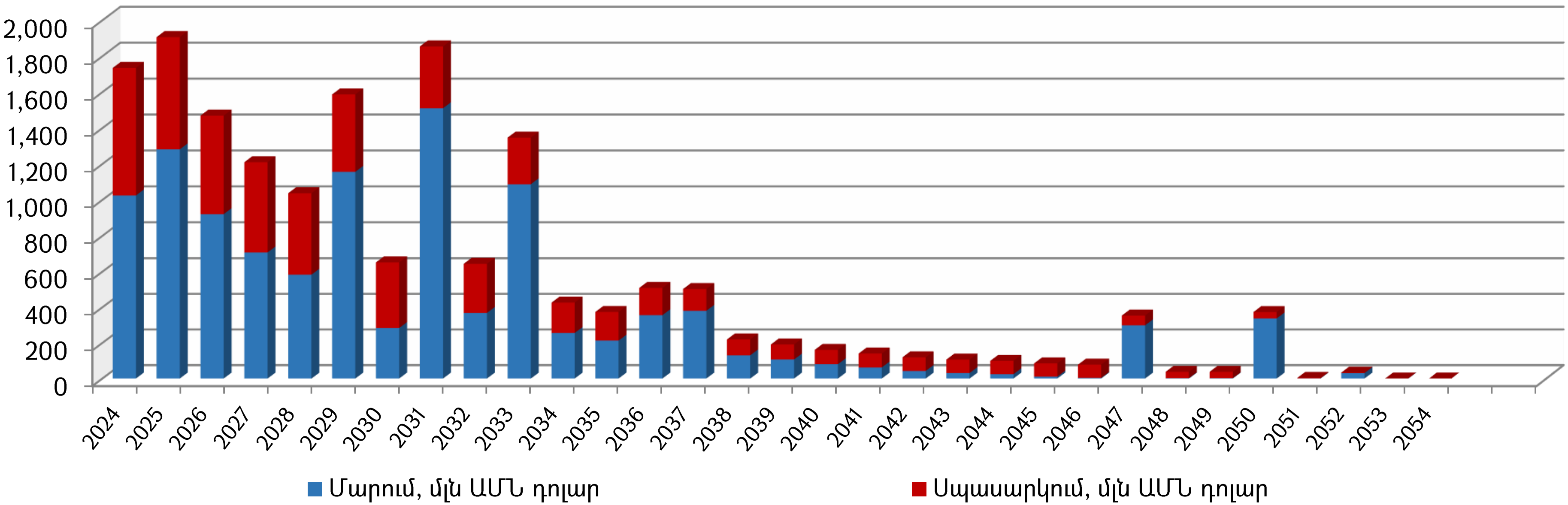

Կառավարության պարտքի մարման ժամանակացույցը

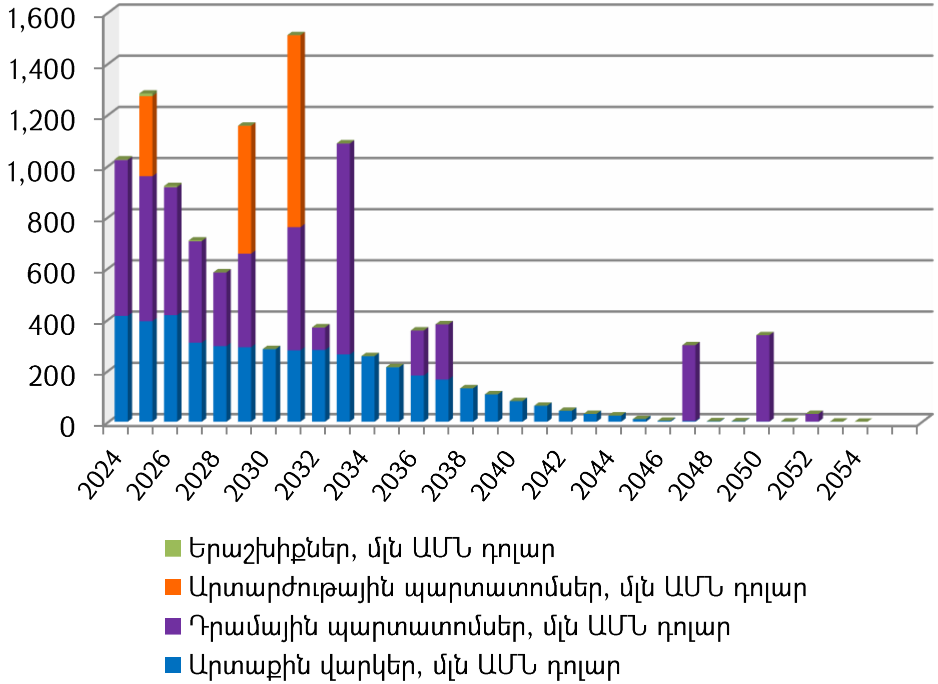

Կառավարության պարտքի սպասարկման ժամանակացույցը

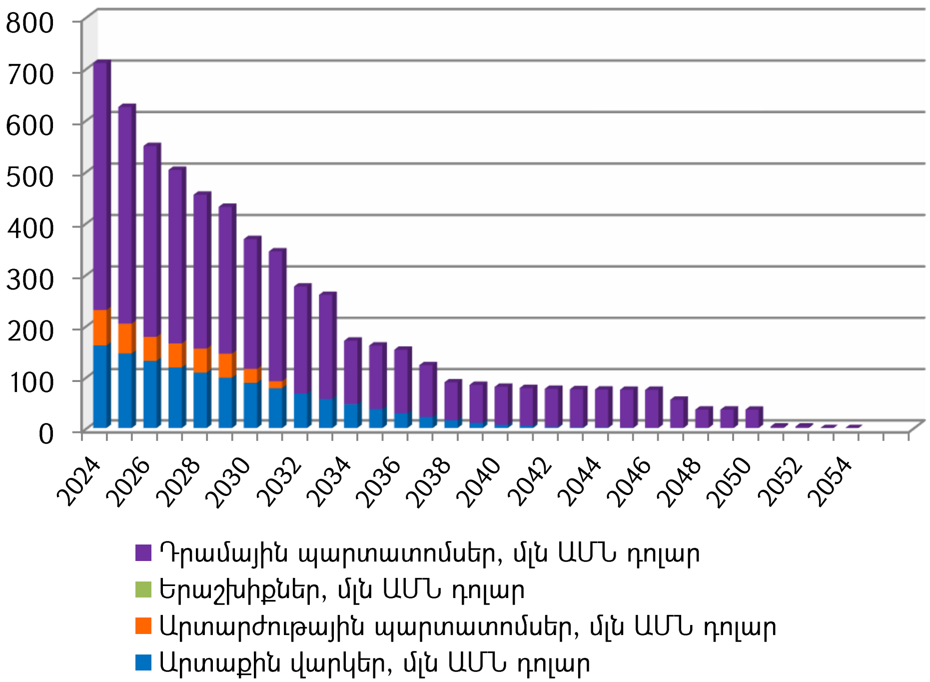

Կառավարության պարտքի կառուցվածքը (1)

Ըստ գործիքակազմի

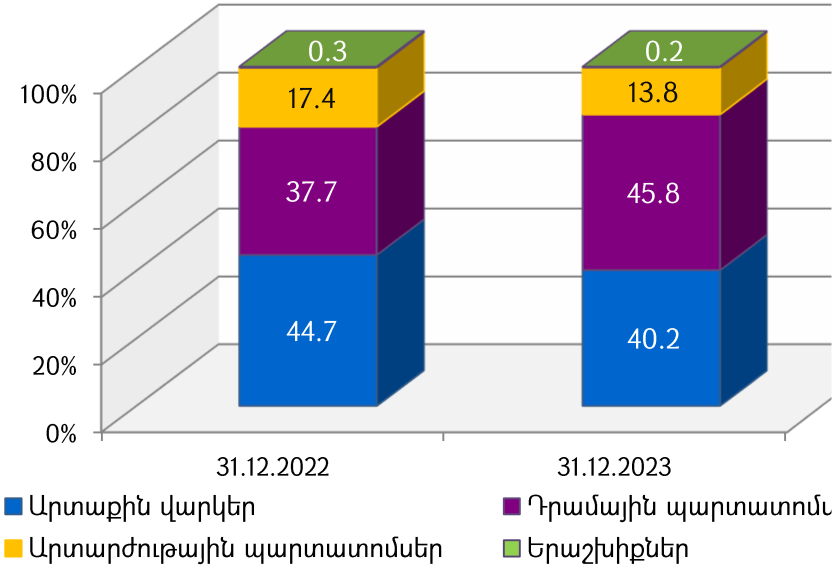

Ըստ ռեզիդենտության

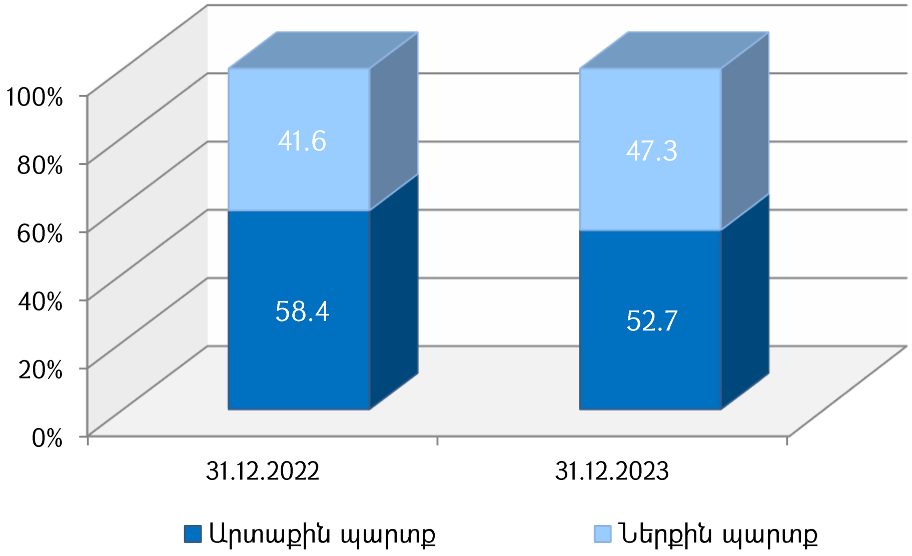

Ըստ ներգրավման արժույթի

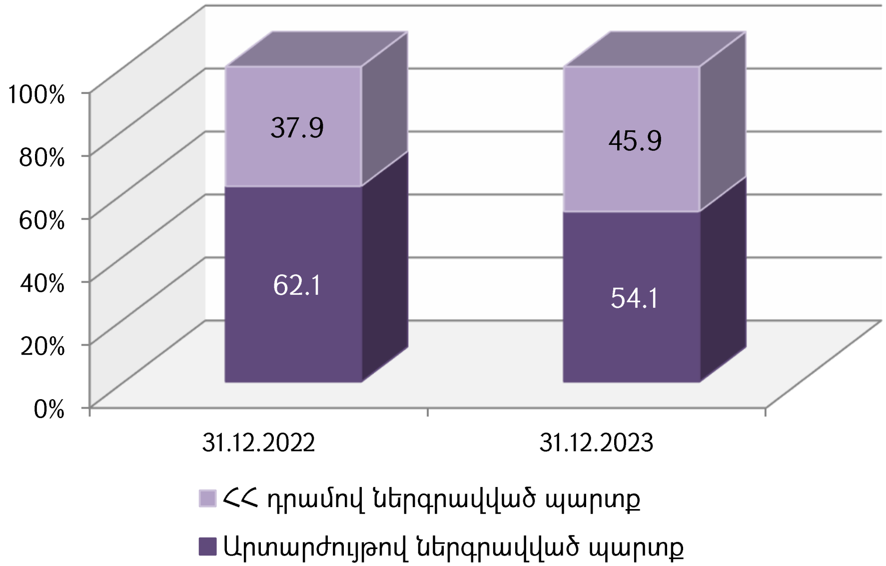

Ըստ տոկոսադրույքի տեսակի

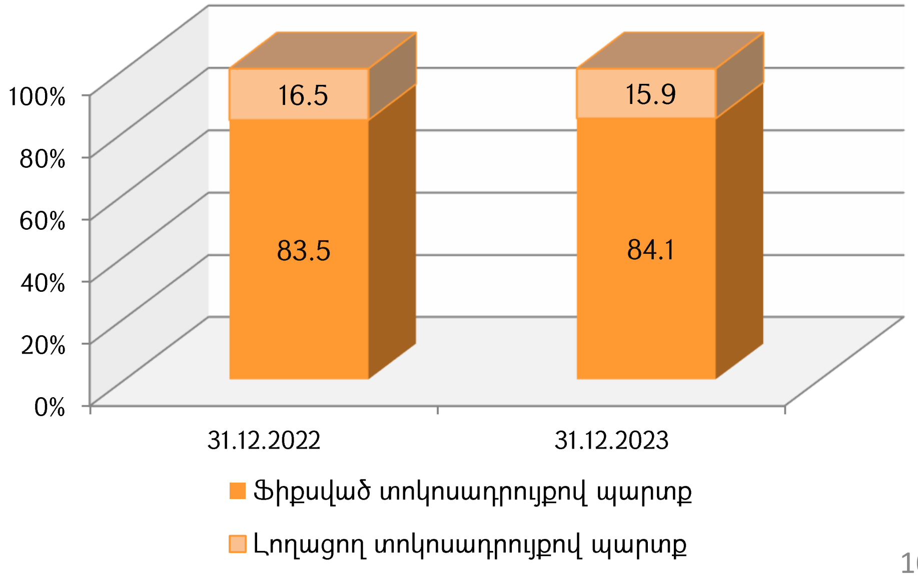

Կառավարության պարտքի կառուցվածքը (2)

Ըստ ներգրավման արժույթի

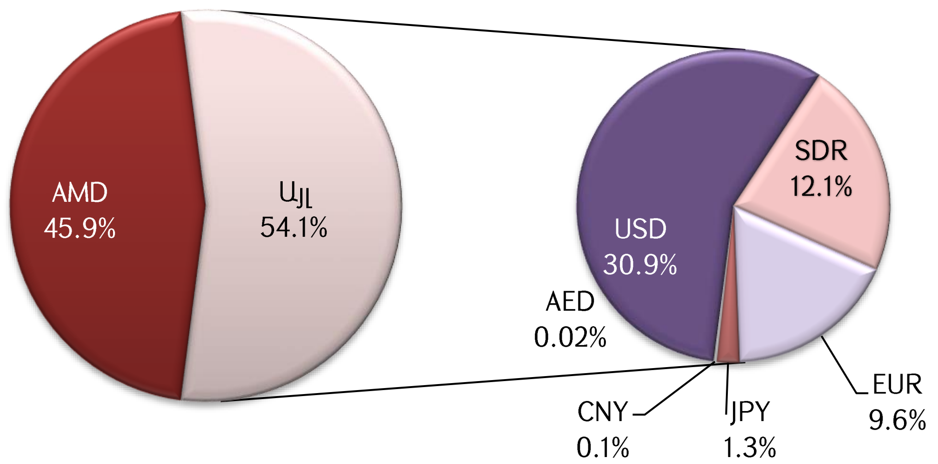

Ըստ թողարկման (ներգրավման) ժամկետայնության

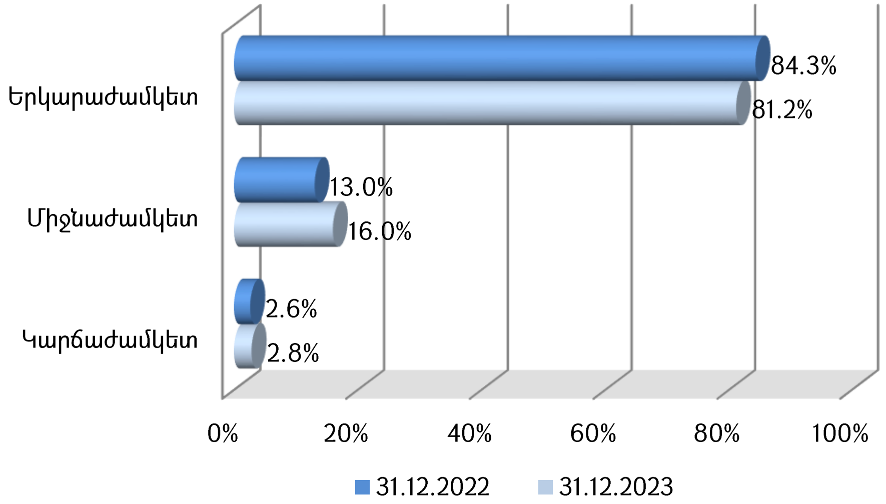

Ըստ մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետայնության

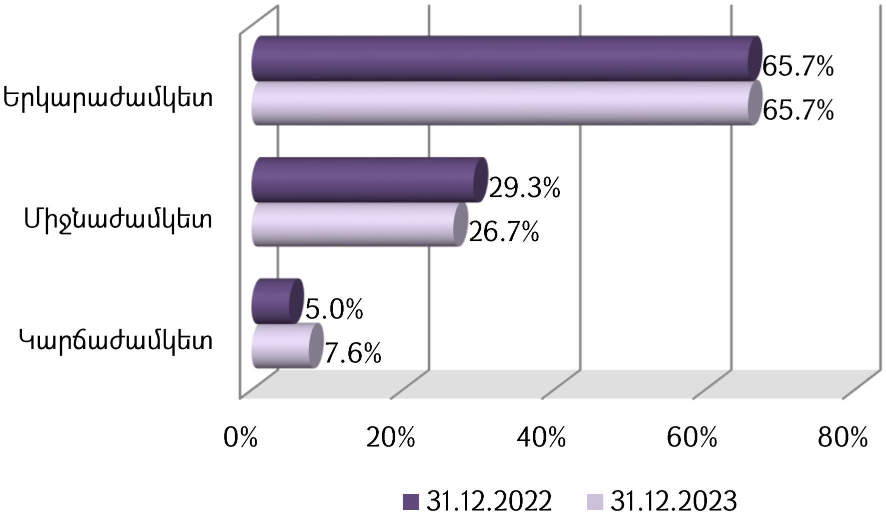

Պետական գանձապետական պարտատոմսերը (1)

	31.12.2022	31.12.2023
Շրջանառության մեջ գտնվող ծավալ, մլրդ դրամ	1,496.3	2,092.9
Միջին կշռված եկամտաբերություն, %	10.55	10.72
Միջին կշռված ժամկետայնություն, օր	3,204	2,932

Պարտատոմսի տեսակ	Մինչև մարումը մնացած միջին կշռված ժամկետ, օր	Միջին կշռված եկամտաբերություն, %
Կարճաժամկետ պարտատոմսեր	138	11.08
Միջնաժամկետ պարտատոմսեր	798	10.36
Երկարաժամկետ պարտատոմսեր	4,472	10.90
Խնայողական պարտատոմսեր	439	9.28

2023թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին առաջնային շուկայում տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված եկամտաբերությունը կազմել է 10.83%, իսկ միջին կշռված ժամկետայնությունը՝ 2,381 օր:

Ըստ պարտատոմսի տեսակի

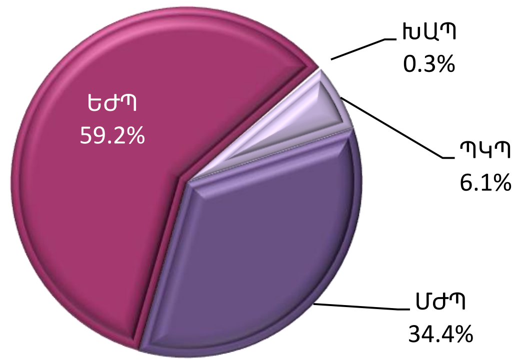

Ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետի

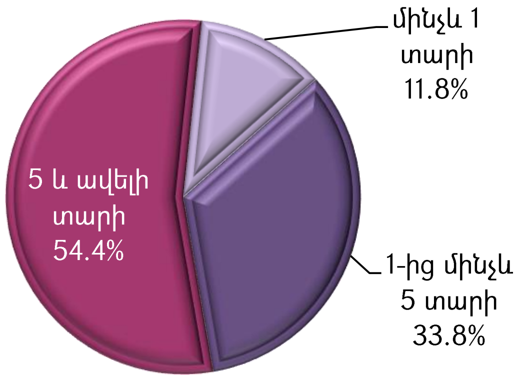

Շրջանառության մեջ գտնվող ուղենշային պարտատոմսեր

ԱՄՏԾ	Արժեկտրոնի եկամտա-բերություն	Շրջանառության ծավալ, մլրդ դրամ	Մարման օր
AMGN36294251	9.25%	123.94	29-Ապր-2025
AMGN36294269	9.00%	98.41	29-Ապր-2026
AMGN60294284	9.25%	99.72	29-Ապր-2028
AMGB1129A332	9.60%	333.54	29-Հկտ-2033
AMGB2029A366	13.00%	71.00	29-Հկտ-2036
AMGB3129A504	9.75%	136.16	29-Հկտ-2050

Ըստ ներդրողների տեսակի

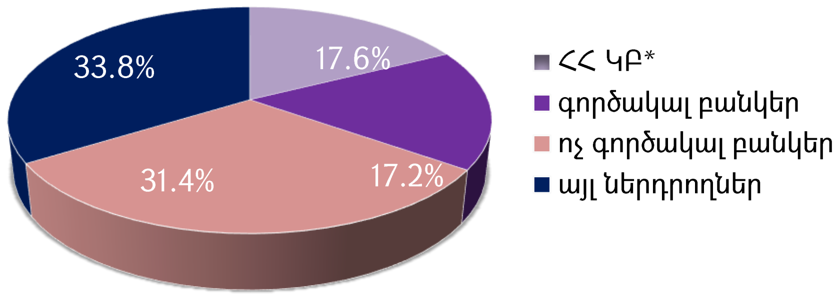

* ներառում է ռեպո / հակադարձ ռեպո գործարքները

Պետական գանձապետական պարտատոմսերը (2)

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդները 2023թ. դեկտեմբերին

Տեղաբաշխման աճուրդի ամսաթիվ	Վերջնահաշվարկի ամսաթիվ	ԱՄՏԾ	Տեղաբաշխման տեսակ	Տեղաբաշխման ենթակա ծավալ	Պահանջարկ	Տեղաբաշխված ծավալ	Գին	Միջին կշռ. եկամտաբերություն	Սահմանային եկամտաբերություն	Մարման ամսաթիվ
4-Դկտ-2023	5-Դկտ-2023	AMGT5202C240	Աճուրդ	5,000,000,000	4,651,620,000	4,651,620,000	90.38	10.5549%	10.8487%	2-Դկտ-2024
5-Դկտ-2023	5-Դկտ-2023	AMGT5202C240	Ուղղակի վաճառք			79,281,000	90.38	10.5549%		2-Դկտ-2024
12-Դկտ-2023	13-Դկտ-2023	AMGN36294269	Աճուրդ	30,000,000,000	24,500,000,000	16,700,000,000	97.22	10.8892%	10.9990%	29-Ապր-2026
13-Դկտ-2023	13-Դկտ-2023	AMGN36294269	Լրացուցիչ	3,340,000,000	2,880,000,000	2,880,000,000	97.22	10.8892%	10.8892%	29-Ապր-2026
13-Դկտ-2023	13-Դկտ-2023	AMGN36294269	Ուղղակի վաճառք			4,840,000	97.22	10.8892%		29-Ապր-2026
18-Դկտ-2023	19-Դկտ-2023	AMGT52309243	Աճուրդ	5,000,000,000	990,802,000	990,802,000	92.15	10.7184%	10.9499%	30-Սպտ-2024
19-Դկտ-2023	19-Դկտ-2023	AMGT52309243	Ուղղակի վաճառք			21,613,000	92.15	10.7184%		30-Սպտ-2024
29-Դկտ-2023	29-Դկտ-2023	AMGB1129A332	Աճուրդ	206,357,605,000	206,357,605,000	206,357,605,000	100.00	9.6000%	9.6000%	29-Հկտ-2033
Ընդամենը				**249,697,605,000**	**239,380,027,000**	**231,685,761,000**		**9.7334%**		

Պարտատոմսերի հետգնումների աճուրդները 2023թ. դեկտեմբերին

Հետգնման աճուրդի ամսաթիվ	Վերջնահաշվարկի ամսաթիվ	ԱՄՏԾ	Հետգնման հայտարարված ծավալ	Առաջարկ	Հետգնված ծավալ	Գին	Միջին կշռ. եկամտաբերություն	Սահմանային եկամտաբերություն	Մարման ամսաթիվ
			-	-	-				
Ընդամենը			-	-	-				

Պետական գանձապետական պարտատոմսերը (3)

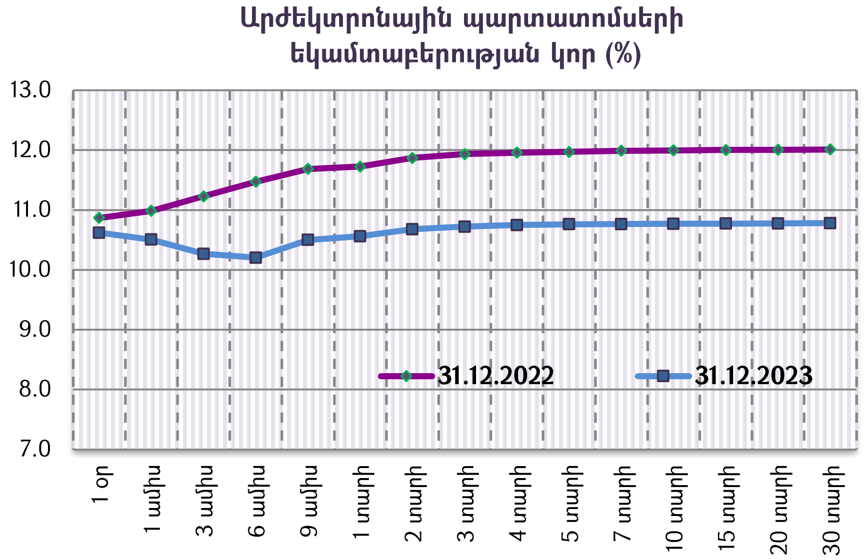

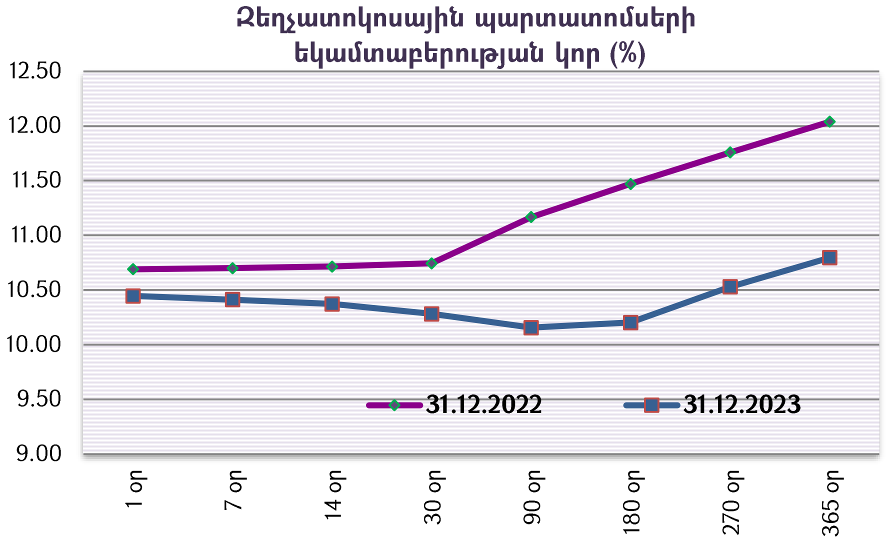

Գանձապետական պահառու

	31.12.2022թ.	31.12.2023թ.
ԳՊ-ի շրջանառության ծավալը (մլն դրամ)	6,116.2	7,830.3
ԳՊ-ի կշիռը պետական գանձապետական պարտատոմսերում, %	0.41	0.37
Ընդամենը դեպո հաշիվների քանակը (աճողական)	1,856	1,956

2023թ. հունվար-դեկտեմբեր ամիսներին ԳՊ-ի միջոցով կատարված ներդրումների ծավալը կազմել է 9,433.6 մլն դրամ, որից 3,350.3 մլն դրամը՝ խնայողական արժեկտրոնային պարտատոմսերի գծով:

ԳՊ ներդրողների կառուցվածքը

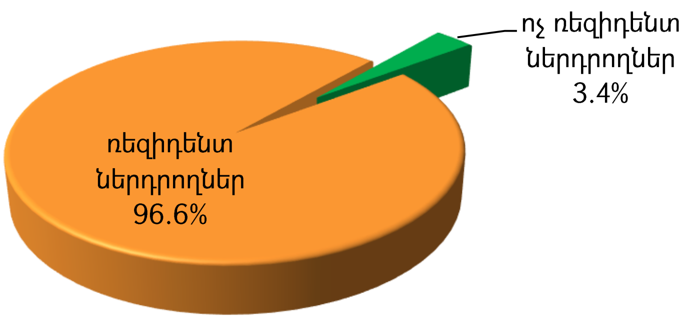

2023թ. հունվար-դեկտեմբերին կատարված ներդրումների կառուցվածքը

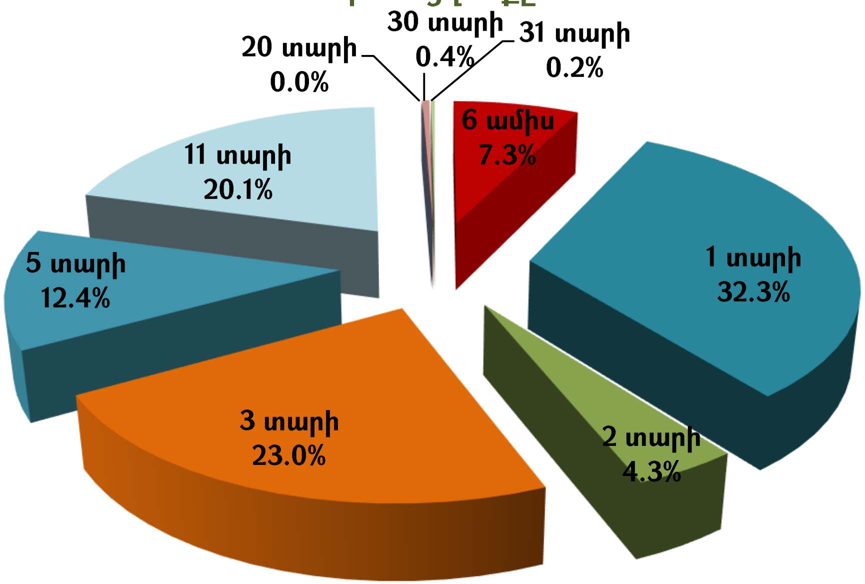

Վաճառքում առկա խնայողական արժեկտրոնային պարտատոմսերի պայմաններն առ 31.12.2023թ.	
Մարման ժամկետ	Արժեկտրոնային եկամտաբերություն, %
6 ամիս	8.5
12 ամիս	9.0
24 ամիս	9.2
36 ամիս	9.5

Կառավարության արտաքին վարկերը և փոխառությունները

	31.12.2022	31.12.2023
Պարտքի մնացորդը (մլն ԱՄՆ դոլար)	**4,503.9**	**4,536.0**
այդ թվում՝		
միջազգային կազմակերպությունների գծով	3,495.9	3,590.1
օտարերկրյա պետությունների գծով	994.2	933.9
առևտրային բանկերի վարկերի գծով	13.7	12.1
Միջին կշռված տոկոսադրույքը, %	3.2	3.6
Մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետը, տարի	7.5	7.3

Կատարված գործառնությունները (2023թ. հունվար-դեկտեմբեր, մլն ԱՄՆ դոլար)	
Տոկոսավճար	157.6
Մայր գումարի մարում	315.6
Վարկային միջոցների ստացում	316.4

Արտաքին վարկերի կառուցվածքն ըստ վարկատուների

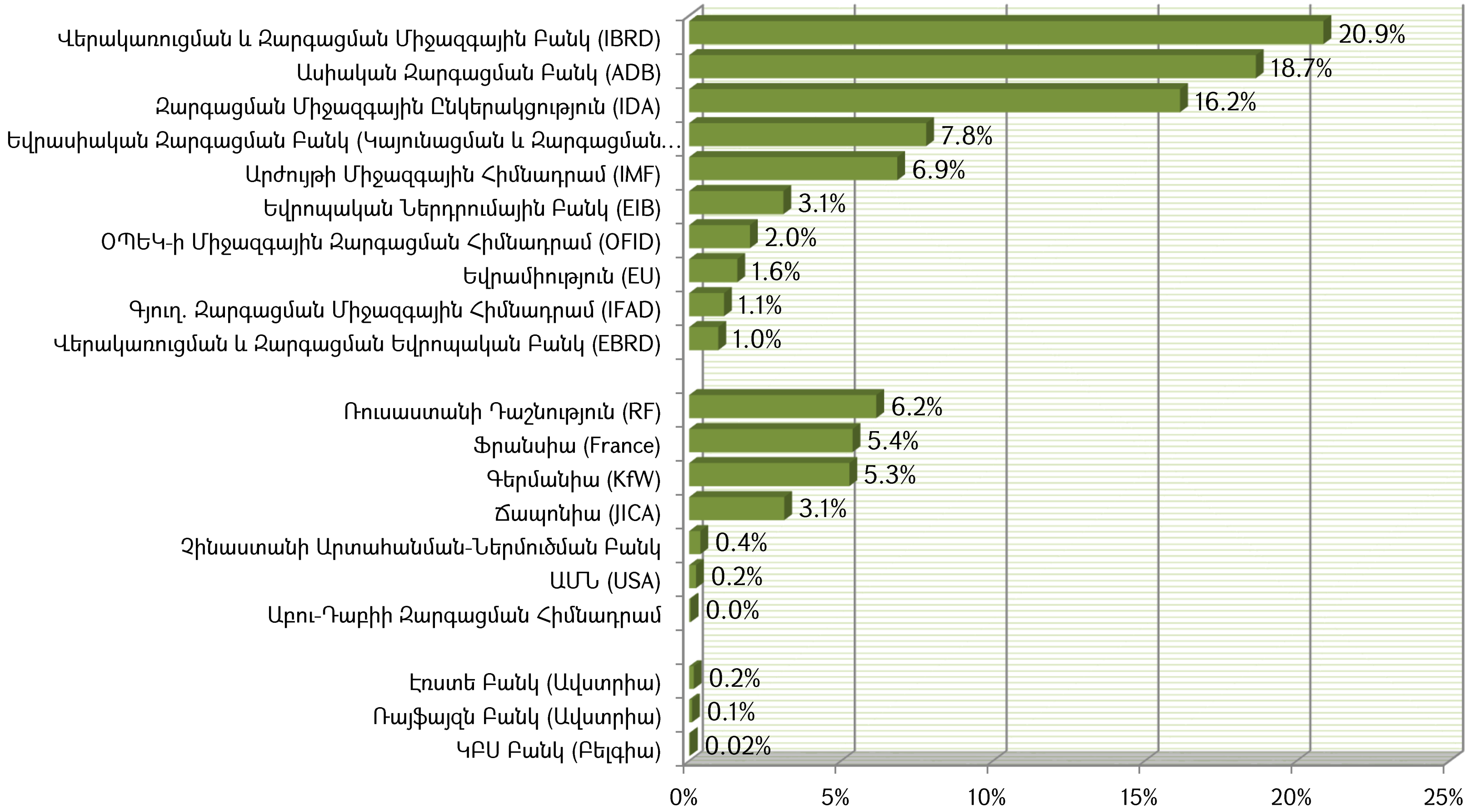

Արտարժութային պետական պարտատոմսերը (1)

Տեղաբաշխման պայմանները	2025թ. մարվող պարտատոմսեր	2029թ. մարվող պարտատոմսեր	2031թ. մարվող պարտատոմսեր
Թողարկող	Հայաստանի Հանրապետություն	Հայաստանի Հանրապետություն	Հայաստանի Հանրապետություն
Թողարկման ձևաչափ	RegS / 144A	RegS / 144A	RegS / 144A
Վարկանիշ	Ba3 (Moody's) / B+ (Fitch)	Ba3 (Moody's) / B+ (Fitch)	Ba3 (Moody's) / B+ (Fitch)
ԱՄՏԾ (ISIN)	US042207AB67 / XS1207654853	US042207AC41 / XS2010043904	US042207AD24 / XS2010028939
Դասիչ	IMBIG	IMBIG	IMBIG
Տեղաբաշխման ծավալ	500,000,000 ԱՄՆ դոլար	500,000,000 ԱՄՆ դոլար	750,000,000 ԱՄՆ դոլար
Գնանշման օր	2015թ. մարտի 19	2019թ. սեպտեմբերի 19	2021թ. հունվարի 26
Գործարքի կնքման օր	2015թ. մարտի 26	2019թ. սեպտեմբերի 26	2021թ. փետրվարի 2
Մարման ժամկետ	2025թ. մարտի 26	2029թ. սեպտեմբերի 26	2031թ. փետրվարի 2
Ժամկետայնություն	10 տարի	10 տարի	10 տարի
Մինչև մարումը մնացած ժամկետ	1.3 տարի	5.8 տարի	7.2 տարի
Մարման եղանակ	միանվագ՝ ժամկետի վերջում	միանվագ՝ ժամկետի վերջում	միանվագ՝ ժամկետի վերջում
Արժեկտրոն	7.15%	3.95%	3.60%
Արժեկտրոնի վճարման հաճախականություն	կիսամյակային՝ մարտի 26 և սեպտեմբերի 26	կիսամյակային՝ մարտի 26 և սեպտեմբերի 26	կիսամյակային՝ փետրվարի 2 և օգոստոսի 2
Արժեկտրոնի վճարման առաջին ամսաթիվ	2015թ. սեպտեմբերի 26	2020թ. մարտի 26	2021թ. օգոստոսի 2
Եկամտաբերություն	7.50%	4.20%	3.875%
Ուղենիշ	2025թ. մարման ենթակա ԱՄՆ գանձ. պարտատոմսեր՝ 2.0%	2029թ. մարման ենթակա ԱՄՆ գանձ. պարտատոմսեր՝ 1.625%	2030թ. մարման ենթակա ԱՄՆ գանձ. պարտատոմսեր՝ 1.039%
Շեղումը ուղենշի նկատմամբ	+ 551.8 բ.կ.	+ 242.8 բ.կ.	+ 283.6 բ.կ.
Շեղումը միջին սվոպի նկատմամբ	+ 543.7 բ.կ.	+ 255 բ.կ.	+ 280.2 բ.կ.
Ցուցակում	Իռլանդական ֆոնդային բորսա	Իռլանդական ֆոնդային բորսա	Իռլանդական ֆոնդային բորսա
Գլխավոր տեղաբաշխողներ	J.P.Morgan, Deutsche Bank, HSBC	J.P.Morgan, Citigroup	J.P.Morgan, Citigroup, HSBC
Տեղաբաշխման գին	97.568	97.976	97.738
Տեղաբաշխումից մուտք	487,840,000 ԱՄՆ դոլար	489,880,000 ԱՄՆ դոլար	733,035,000 ԱՄՆ դոլար
Հետգնված ծավալ	186,834,000 ԱՄՆ դոլար	- ԱՄՆ դոլար	- ԱՄՆ դոլար
Մարված ծավալ	- ԱՄՆ դոլար	- ԱՄՆ դոլար	- ԱՄՆ դոլար
Շրջանառության մեջ գտնվող ծավալ	313,166,000 ԱՄՆ դոլար	500,000,000 ԱՄՆ դոլար	750,000,000 ԱՄՆ դոլար
Վճարված արժեկտրոն (աճողական)	304,097,644 ԱՄՆ դոլար	79,000,000 ԱՄՆ դոլար	67,500,000 ԱՄՆ դոլար
Վճարված զեղչատոկոս և հավելավճար	15,896,680 ԱՄՆ դոլար	10,120,000 ԱՄՆ դոլար	16,965,000 ԱՄՆ դոլար

Արտարժութային պետական պարտատոմսերը (2)

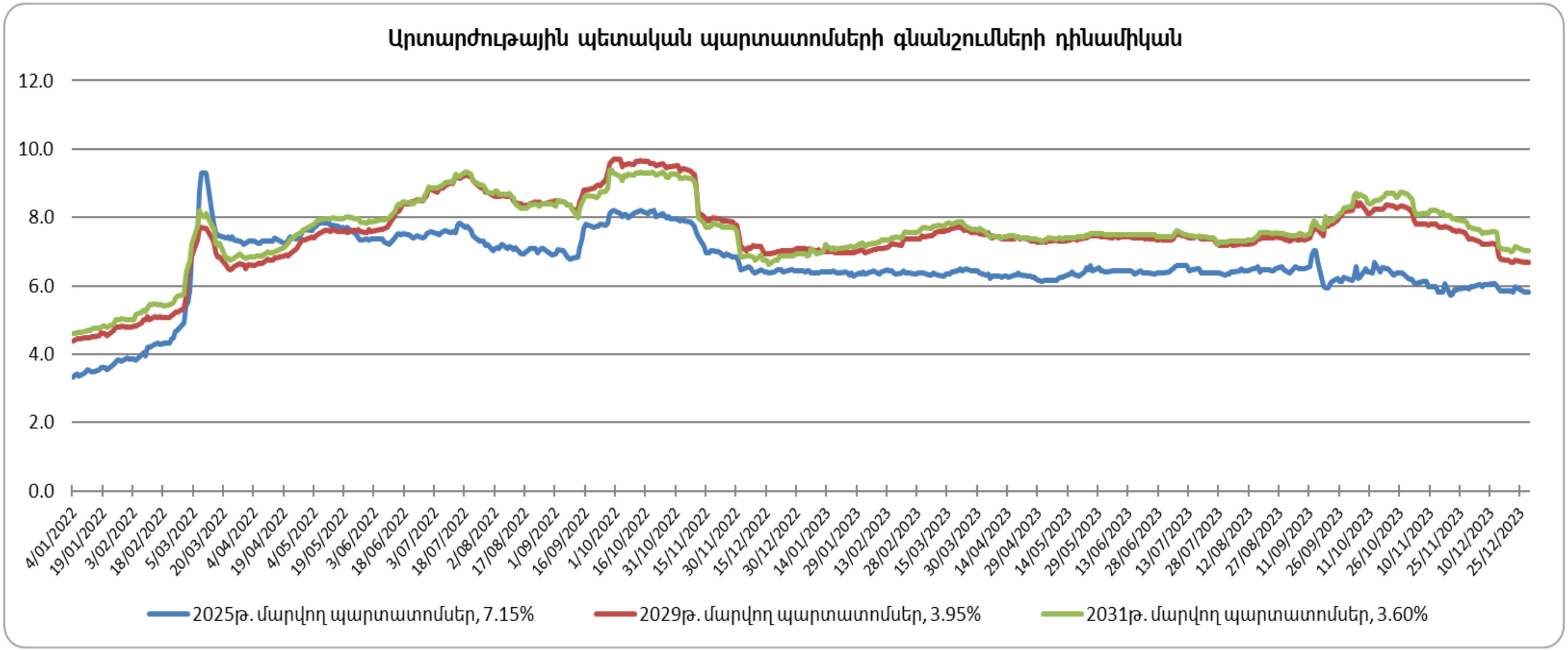

Աղբյուր՝ Bloomberg

Կառավարության երաշխիքները

Պրինցիպալ	Բենեֆիցիար	Տրամադրման արժույթը	31.12.2022	31.12.2023
Ընդամենը երաշխիքներ, մլն ԱՄՆ դոլար			**117.8**	**102.5**
Արտաքին երաշխիքներ			**94.5**	**84.7**
ՀՀ ԿԲ-ի արտաքին վարկերի գծով տրամադրված երաշխիքներ			***87.1***	***77.3***
ՀՀ կենտրոնական բանկ	Վերակառուցման և Զարգացման Միջազգային Բանկ	ԱՄՆ դոլար	36.2	34.2
ՀՀ կենտրոնական բանկ	Ասիական Զարգացման Բանկ	ՀՓԻ	11.5	10.9
ՀՀ կենտրոնական բանկ	Գերմանիա (KfW)	Եվրո	39.3	32.1
Այլ արտաքին երաշխիքներ			***7.5***	***7.4***
«ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ» Բժշկական Կենտրոն ՓԲԸ	Էռստե Բանկ (Ավստրիա)	Եվրո	7.5	7.4
Ներքին երաշխիքներ			***23.3***	***17.7***
«ԱՐՏԱՇԱՏ-ՎԻՆԿՈՆ» ՓԲԸ	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	1.7	-
«ԵՐԱՍԽԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 01.11.2021թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.6	-
«ԳԵՏԱՓԻ ԳԻՆՈՒ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.3	-
«ՎԵԴԻ ԱԼԿՈ» ՓԲԸ	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	1.0	-
«ՇԱՏՈ ԱՌՆՈ» ՍՊԸ	«Հայաստանի զարգացման և ներդրումների Կորպորացիա» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	Դրամ	0.2	-
«ԱՍՏԱՖՅԱՆ ՀՈԼԴԻՆԳ» ՍՊԸ	«Հայաստանի զարգացման և ներդրումների Կորպորացիա» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	Դրամ	0.2	-
«ՎԵԴԻ ԱԼԿՈ» ՓԲԸ	«Հայաստանի զարգացման և ներդրումների Կորպորացիա» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	Դրամ	0.6	-
«ՊՌՈՇՅԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 14.10.2021թ.	«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ	Դրամ	5.1	-
«ԻՋԵՎԱՆԻ ԳԻՆՈՒ, ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՓԲԸ, 12.09.2022թ.	«ԻՆԵԿՈԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	1.3	0.9
«ԵՐԵՎԱՆԻ ՇՈԿՈԼԱԴԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՓԲԸ	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.6	-
«ԱՐԱՐԱՏԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ	«ԱԿԲԱ ԲԱՆԿ» ԲԲԸ	Դրամ	1.1	-
«ՊՌՈՇՅԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 28.11.2022թ.	«ԻՆԵԿՈԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	3.2	3.1
«ԵՐԱՍԽԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 29.11.2022թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.4	0.3
«ՄԱՊ» ՓԲԸ, 28.11.2022թ.	«ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	2.3	2.2

Կառավարության երաշխիքները

Պրինցիպալ	Բենեֆիցիար	Տրամադրման արժույթը	31.12.2022	31.12.2023
«ԱՐԱՐԱՏԻ ԳԻՆՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 02.12.2022թ.	«ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.6	0.6
«ԳԵՏԱՓԻ ԳԻՆՈՒ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 20.12.2022թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	0.6	0.5
«ԱՐՏԱՇԱՏ-ՎԻՆԿՈՆ» ՓԲԸ, 23.12.2022թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	1.8	1.7
«ՎԵԴԻ ԱԼԿՈ» ՓԲԸ, 26.12.2022թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	1.7	1.7
«ԻՋԵՎԱՆԻ ԳԻՆՈՒ, ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՓԲԸ, 16.11.2023թ.	«ԻՆԵԿՈԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	-	1.9
«ԻՋԵՎԱՆԻ ԳԻՆՈՒ, ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՓԲԸ, 04.12.2023թ.	«Հայաստանի զարգացման և ներդրումների Կորպորացիա» ՈՒՎԿ ՓԲԸ	Դրամ	-	0.4
«ՊՌՈՇՅԱՆԻ ԿՈՆՅԱԿԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ» ՍՊԸ, 11.12.2023թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	-	1.2
3.2 «ՎԵԴԻ ԱԼԿՈ» ՓԲԸ, 26.12.2023թ.	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ	Դրամ	-	3.2

Կառուցվածքն ըստ ռեզիդենտության

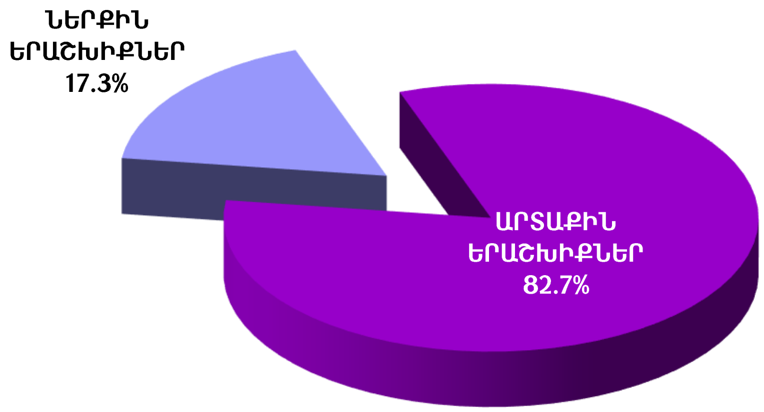

ՀՀ կառավարության կողմից երաշխիքների մարման և սպասարկման գծով կատարված վճարումները՝ պայմանավորված պրինցիպալի կողմից իր վճարային պարտավորությունների չկատարմամբ (2023 թ. հունվար-դեկտեմբեր)	
-	մլն ԱՄՆ դոլար

Ամփոփ տարեկան ցուցանիշները և գործակիցները (1)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ՀՀ կառավարության պարտք, մլրդ դրամ	1,900.6	2,225.9	2,631.4	2,988.4	3,082.5	3,277.3	3,923.9	4,209.8	3,969.7	4,571.9
ՀՀ կառավարության պարտք, մլն ԱՄՆ դոլար	4,001.6	4,601.4	5,437.4	6,173.1	6,372.1	6,831.9	7,508.5	8,767.9	10,086.4	11,294.6
%-ներով ՀՆԱ-ի նկատմամբ	39.4	44.1	51.9	53.7	51.2	50.1	63.5	60.2	46.7	48.1
Կառուցվածքն ըստ ռեզիդենտության, %										
ներքին պարտք	16.2	16.4	20.9	20.4	21.8	22.5	25.4	29.4	41.6	47.3
արտաքին պարտք	83.8	83.6	79.1	79.6	78.2	77.5	74.6	70.6	58.4	52.7
Կառուցվածքն ըստ գործիքակազմի, %										
արտաքին վարկեր և փոխառություններ	67.1	63.8	62.2	65.1	65.0	63.0	62.1	51.1	44.7	40.2
ներքին վարկեր և փոխառություններ	0.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
պետական գանձապետական պարտատոմսեր	15.3	14.4	19.3	18.4	19.1	20.8	24.4	28.7	37.7	45.8
արտարժութային պետական պարտատոմսեր	17.5	21.7	18.4	16.2	15.7	16.1	13.3	20.0	17.4	13.8
արտաքին երաշխիքներ	-	-	-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
ներքին երաշխիքներ	0.05	0.04	0.13	0.15	0.14	-	-	0.1	0.2	0.2
Արժութային կառուցվածքը, %										
ՀՀ դրամով ներգրավված պարտք	15.3	14.4	19.3	18.4	19.1	20.8	24.4	28.8	37.9	45.9
արտարժույթով ներգրավված պարտք	84.7	85.6	80.7	81.6	80.9	79.2	75.6	71.2	62.1	54.1
USD	30.2	37.5	39.5	42.0	43.6	43.9	38.3	41.6	36.8	30.9
SDR	40.9	35.7	29.3	26.5	24.1	21.1	23.0	18.1	14.9	12.1
EUR	7.2	6.6	7.0	8.7	9.2	10.6	10.9	8.9	8.6	9.6
JPY	6.3	5.2	4.4	3.9	3.7	3.3	3.0	2.2	1.6	1.3
AED	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.04	0.03	0.02
CNY	-	0.4	0.4	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.2	0.1
Կառուցվածքն ըստ մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետայնության, %										
կարճաժամկետ	3.2	2.5	4.4	3.0	2.6	4.4	3.1	3.1	5.0	7.6
միջնաժամկետ	10.2	21.8	21.5	23.4	22.7	16.4	27.9	27.3	29.3	26.7
երկարաժամկետ	86.6	75.7	74.0	73.5	74.6	79.2	69.0	69.6	65.7	65.7

Ամփոփ տարեկան ցուցանիշները և գործակիցները (2)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Կառուցվածքն ըստ թողարկման (ներգրավման) ժամկետայնության, %										
կարճաժամկետ	0.7	1.0	3.0	0.8	1.0	0.7	1.2	1.2	2.6	2.8
միջնաժամկետ	8.0	6.9	8.1	8.2	7.6	6.9	6.9	9.1	13.0	16.0
երկարաժամկետ	91.3	92.1	88.8	91.1	91.4	92.4	91.9	89.7	84.3	81.2
Կառուցվածքն ըստ տոկոսադրույքի տեսակի, %										
լողացող տոկոսադրույքով	10.8	10.5	12.5	13.5	15.0	16.2	19.6	17.1	16.5	15.9
ֆիքսված տոկոսադրույքով	89.2	89.5	87.5	86.5	85.0	83.8	80.4	82.9	83.5	84.1
ՀՀ կառավարության պարտքի միջին տոկոսադրույքը, %	4.2	4.5	4.9	4.9	5.0	4.8	4.3	4.7	6.3	7.0
ՀՀ կառավարության պարտքի մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետը, տարի	9.8	9.7	9.2	9.0	8.7	9.1	8.8	8.4	7.7	7.3
ՀՀ կառավարության պարտքի գծով տոկոսավճար, մլրդ դրամ	61.6	74.1	98.3	122.1	139.0	157.5	164.7	180.8	198.3	253.4
%-ներով ՀՆԱ-ի նկատմամբ	1.3	1.5	1.9	2.2	2.3	2.4	2.7	2.6	2.3	2.7
%-ներով պետական բյուջեի ծախսերի նկատմամբ	5.0	5.3	6.8	8.1	9.6	9.7	8.7	9.0	8.8	
Պետական բյուջեի պակասուրդի զուտ ֆինանսավորումը փոխառու միջոցների հաշվին, մլրդ դրամ	83.8	316.8	409.4	278.7	132.9	233.4	354.6	591.0	318.2	287.0
%-ներով ՀՆԱ-ի նկատմամբ	1.7	6.3	8.1	5.0	2.2	3.6	5.7	8.5	3.7	3.0
ներքին աղբյուրներից, %	17.9	4.4	41.8	16.4	36.1	43.7	84.7	40.6	79.2	125.5
արտաքին աղբյուրներից, %	82.1	95.6	58.2	83.6	63.9	56.3	15.3	59.4	20.8	(25.5)

Սահմանումները և մեթոդաբանությունը (1)

Ինստիտուցիոնալ ծածկույթը

Կառավարության պարտքը ներառում է կառավարության բոլոր ուղղակի պարտքային պարտավորությունները, որոնց մարումն ու սպասարկումը կատարվում են ՀՀ պետական բյուջեի միջոցների հաշվին, և կառավարության կողմից երաշխավորված պարտքային պարտավորությունները:

Կիրառվող դասակարգումները

Կառավարության պարտքը դասակարգվում է ըստ հետևյալ հատկանիշների.

- *ըստ ռեզիդենտության՝ ներքին և արտաքին,*
- *ըստ ժամկետայնության (թողարկման և մինչև մարումը մնացած ժամկետի)՝ կարճաժամկետ (մինչև մեկ տարին ներառյալ), միջնաժամկետ (1-5 տարին ներառյալ), երկարաժամկետ (5-ից ավելի տարով),*
- *ըստ գործիքակազմի՝ վարկեր և փոխառություններ, պետական գանձապետական պարտատոմսեր, արտարժութային պետական պարտատոմսեր, երաշխիքներ,*
- *ըստ արժույթի՝ ազգային արժույթով և արտարժույթով,*
- *ըստ տոկոսադրույքի տեսակի՝ ֆիքսված և լողացող:*

Հաշվառման սկզբունքը

Կառավարության պարտքի վերաբերյալ տվյալները հաշվառվում են անվանական արժեքով՝ համախառն սկզբունքով և դրամարկղային եղանակով (բացառությամբ արտաքին վարկերի գծով մասհանումների, որոնք հաշվառվում են պարտավորության ստանձնման օրվա դրությամբ):

«Պետական պարտքի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված են հետևյալ հասկացությունները և մեթոդաբանական մոտեցումները.

- ***պարտքային պարտավորություն***՝ փոխառության (այդ թվում՝ ներքին և արտաքին շուկաներում տեղաբաշխվող արժեթղթերի) կամ վարկային պայմանագրով ստացված և որոշակի պահի դրությամբ չմարված գումարը, ներառյալ՝ ժամկետում չմարված տոկոսագումարը, ինչպես նաև տրամադրված պետական երաշխիքների գումարը,
- ***պետական պարտք***՝ Հայաստանի Հանրապետության անունից և ՀՀ կենտրոնական բանկի անունից (բացառությամբ ռեզիդենտների հանդեպ ԿԲ առկա պարտքային պարտավորությունների) ստանձնված և որոշակի պահի դրությամբ առկա պարտքային պարտավորությունների հանրագումարը: Այն կառավարության պարտքի և կենտրոնական բանկի պարտքի հանրագումարն է:
- ***կառավարության պարտք***՝ ՀՀ կառավարության ստանձնած և որոշակի պահի դրությամբ առկա պարտքային պարտավորությունների հանրագումարը,
- ***կենտրոնական բանկի պարտք***՝ ոչ ռեզիդենտների, օտարերկրյա պետությունների առջև ԿԲ ստանձնած և որոշակի պահի դրությամբ առկա պարտքային պարտավորությունների հանրագումարը,
- ***ներքին պետական պարտք***՝ ՀՀ անունից՝ կառավարության լիազոր մարմնի կողմից ՀՀ ռեզիդենտների հանդեպ փոխառության կամ վարկային պայմանագրերի հիման վրա ստանձնված և որոշակի պահի դրությամբ առկա պարտքային պարտավորությունների հանրագումարը,

Սահմանումները և մեթոդաբանությունը (2)

- ***արտաքին պետական պարտք***՝ ՀՀ անունից և Կենտրոնական բանկի անունից ՀՀ ոչ ռեզիդենտների և օտարերկրյա պետությունների հանդեպ ստանձնված և որոշակի պահի դրությամբ առկա պարտքային պարտավորությունների հանրագումարը,
- ***պետական երաշխիք***՝ որոշակի պահի դրությամբ կառավարության պարտավորությունը (բյուջետային երաշխիքը) փոխատուների և վարկատուների առջև, ինչպես նաև ԿԲ պարտավորությունը ոչ ռեզիդենտ փոխատուների և վարկատուների առջև ամբողջությամբ կամ մասնակի մարելու՝ ՀՀ ռեզիդենտ փոխառուների և վարկառուների կողմից վճարման ենթակա գումարները՝ սահմանված ժամկետներում նրանց կողմից չվճարվելու դեպքում,
- ***պարտքի մարում*** փոխառության կամ վարկային պայմանագրի հիման վրա պարտքային պարտավորության կատարումը,
- ***պարտքի սպասարկում*** փոխառության կամ վարկային պայմանագրով նախատեսված տոկոսագումարի, կոմիսիոն վճարի, տուժանքի և այլ վճարի կատարումը,
- ***ներքին պետական երաշխիքները*** ՀՀ ռեզիդենտներին տրամադրված բյուջետային երաշխիքները,
- ***արտաքին պետական երաշխիքները*** ոչ ռեզիդենտներին և օտարերկրյա պետություններին ՀՀ և ԿԲ կողմից տրամադրված պետական երաշխիքները:

- Պետական պարտքի կառավարումն իրականացնում են ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը և Կենտրոնական բանկը՝ իր պարտքի մասով:
- Ֆինանսների նախարարությունը և ԿԲ իրականացնում են պետական պարտքի գրանցումը, հաշվառումը և պատասխանատու են այդ հաշվառման հավաստիության համար:
- Պետական պարտքը հրապարակվում է ՀՀ ազգային արժույթով. այն կարող է հրապարակվել նաև այլ արժույթներով:
- Պետական պարտքի բաղադրիչներն են *ներքին պետական պարտքը, արտաքին պետական պարտքը* և *պետական երաշխիքները,*
- Պետական պարտքն ըստ ժամկետայնության լինում է *կարճաժամկետ (մինչև 1 տարին ներառյալ), միջնաժամկետ (1-5 տարին ներառյալ)* և *երկարաժամկետ (5-ից ավելի տարով):*
- Եթե միևնույն պարտավորության համար միաժամանակ երաշխիք են տրամադրել կառավարությունը և ԿԲ-ն, ապա պետական պարտքի կազմում հաշվառվում է դրանցից մեկը (առավելագույնը):
- Կառավարության կողմից ԿԲ համար տրամադրված արտաքին պետական երաշխիքը հաշվառվում է որպես ԿԲ պարտք:

Պետական պարտքի ձևավորման գործիքներն են.

- *ֆինանսական, վարկային կազմակերպությունների, օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների հետ կնքված վարկային պայմանագրերը,*
- *ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց հետ կնքված պայմանագրերը,*
- *պետական գանձապետական և արտարժույթով թողարկված պարտատոմսերը,*
- *ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պարտքի փոխանցման գործարքի հետևանքով որպես պետական պարտք վերաձևակերպված երրորդ անձանց պարտավորությունները,*
- *պետական պարտքի վերաձևակերպման պայմանագրերը,*
- *պետական երաշխիքները:*